

32004L0035

L 143/56

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKEJ ÚNIE

30.4.2004

**SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2004/35/ES
z 21. apríla 2004**

o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na jej článok 175 ods. 1,

so zreteľom na návrh Komisie ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽²⁾,

po konzultáciách s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251 zmluvy ⁽³⁾ v zmysle spoločného znenia schváleného zmierovacím výborom 10. marca 2004,

keďže:

- (1) v súčasnosti je v spoločenstve veľa kontaminovaných miest, ktoré predstavujú závažné zdravotné riziká, a strata biodiverzity sa v posledných desaťročiach dramaticky zrýchlila. Nečinnosť by mohla mať za následok väčšiu kontamináciu miest a väčšie straty biodiverzity v budúcnosti. Prevencia a odstraňovanie environmentálnych škôd v maximálnom možnom rozsahu prispieva k realizácii cieľov a zásad environmentálnej politiky spoločenstva, ako je uvedená v zmluve. Pri rozhodovaní, ako tieto škody odstraňovať, by sa mali brať do úvahy miestne podmienky;
- (2) prevencia a odstraňovanie environmentálnych škôd by sa mali realizovať prostredníctvom presadzovania zásady „znečisťovateľ platí“, ako je uvedená v zmluve, a v súlade so zásadou trvalo udržateľného rozvoja. Základnou zásadou tejto smernice by preto malo byť, aby sa prevádzkovateľ, ktorého činnosť environmentálnu škodu spôsobila alebo predstavuje bezprostrednú hrozbu vzniku takejto škody,

považoval za finančne zodpovedného s cieľom donútiť prevádzkovateľov, aby prijali opatrenia a vypracovali praktiky na minimalizáciu environmentálnych škôd, aby sa tým znížilo ich vystavenie sa finančnej zodpovednosti;

- (3) keďže ciele tejto smernice, konkrétne vytvorenie spoločného rámca na prevenciu a odstraňovanie environmentálnych škôd za cenu primeranú pre spoločnosť, nemôžu členské štáty v dostatočnej miere dosiahnuť samé, a preto je možné ich lepšie dosiahnuť na úrovni spoločenstva z dôvodu rozsahu tejto smernice a jej dôsledkov na ostatné právne predpisy spoločenstva, konkrétne na smernicu Rady 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúceho vtáctva ⁽⁴⁾, smernicu Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín ⁽⁵⁾ a smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti na opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva ⁽⁶⁾, spoločenstvo môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity, ktorá je uvedená v článku 5 zmluvy. V súlade so zásadou proporcionality, ktorá je uvedená v zmienenom článku, táto smernica nepresahuje rámec, ktorý je nevyhnutný na účely dosiahnutia daného cieľa;
- (4) environmentálne škody taktiež zahŕňajú škody spôsobené prvkami prenášanými vzduchom, pokiaľ spôsobia škody na vode, pôde alebo chránených druhoch, alebo prirodzených biotopoch;
- (5) mali by sa zdefinovať pojmy slúžiace na správny výklad a uplatňovanie schémy ustanovenej v tejto smernici, najmä čo sa týka definície environmentálnej škody. Keď je príslušný pojem odvodený z iných príslušných právnych predpisov spoločenstva, mala by sa použiť rovnaká definícia, aby sa mohli použiť spoločné kritéria a aby sa podporovalo jednotné uplatňovanie;

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 151 E, 25. 6. 2002, s. 132.

⁽²⁾ Ú. v. ES C 241, 7. 10. 2002, s. 162.

⁽³⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu zo 14. mája 2003 (v Úradnom vestníku zatiaľ neuvverejnené), spoločné stanovisko Rady z 18. septembra 2003 (Ú. v. EÚ C 277 E, 18. 11. 2003, s. 10) a stanovisko Európskeho parlamentu zo 17. decembra 2003 (v Úradnom vestníku zatiaľ neuvverejnená). Legislatívne uznesenie Európskeho parlamentu z 31. marca 2004 a rozhodnutie Rady z 30. marca 2004.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 103, 25. 4. 1979, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená nariadením (ES) 807/2003 (Ú. v. EÚ L 122, 16. 5. 2003, s. 36).

⁽⁵⁾ Ú. v. ES L 206, 22. 7. 1992, s. 7. Smernica naposledy zmenená a doplnená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) 1882/2003 (Ú. v. EÚ L 284, 31.10.2003, s. 1).

⁽⁶⁾ Ú. v. ES L 327, 22. 12. 2000, s. 1. Smernica zmenená a doplnená rozhodnutím 2455/2001/ES (Ú. v. ES L 331, 15. 12. 2001, s. 1).

- (6) chránené druhy a prirodzené biotopy by mohli byť tiež definované odkazom na druhy a biotopy chránené podľa vnútroštátnych právnych predpisov o ochrane prírody. Aj napriek tomu by sa mal brať ohľad na špecifické situácie, kedy právne predpisy spoločenstva alebo rovnocenné vnútroštátne právne predpisy povoľujú určité výnimky z úrovne ochrany zabezpečenej pre životné prostredie;
- (7) na účely posúdenia škôd na pôde, ako sú definované v tejto smernici, je žiaduce použiť postupy posudzovania rizík na určenie rozsahu, v akom by mohli mať nepriaznivé účinky na zdravie ľudí;
- (8) táto smernica by sa mala uplatňovať, pokiaľ ide o environmentálne škody, na pracovné činnosti, ktoré predstavujú riziko pre zdravie ľudí alebo pre životné prostredie. Tieto činnosti by sa mali v zásade identifikovať odkazom na príslušné právne predpisy spoločenstva, ktoré stanovujú regulačné požiadavky vo vzťahu k určitým činnostiam alebo praktikám, ktoré sa považujú za činnosti a praktiky predstavujúce potenciálne alebo skutočné riziko pre zdravie ľudí alebo životné prostredie;
- (9) čo sa týka škôd na chránených druhoch alebo prirodzených biotopoch, táto smernica by sa mala tiež uplatňovať na pracovné činnosti iné ako sú činnosti priamo alebo nepriamo identifikované odkazom na právne predpisy spoločenstva, ak predstavujú skutočné alebo potenciálne riziko pre zdravie ľudí alebo pre životné prostredie. V takých prípadoch by mal byť prevádzkovateľ podľa tejto smernice zodpovedný len vtedy, ak ide o jeho zavinenie alebo nedbalosť;
- (10) obzvlášť by sa mala zohľadniť Zmluva o založení Euratomu a príslušné medzinárodné dohovory a právne predpisy spoločenstva, ktoré komplexnejšie a prísnejšie upravujú vykonávanie ktorejkoľvek z činností patriacich do pôsobnosti tejto smernice. Táto smernica, ktorá nestanovuje dodatočné pravidlá pre konflikt zákonov, keď špecifikuje právomoci príslušných orgánov, nemá vplyv na pravidlá o medzinárodnej právomoci súdov, ktoré sú okrem iného uvedené v nariadení Rady (ES) 44/2001 z 22. decembra 2000 o súdnej právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach⁽¹⁾. Táto smernica by sa nemala vzťahovať na činnosti, ktorých hlavným účelom je slúžiť národnej obrane alebo medzinárodnej bezpečnosti;
- (11) táto smernica sa zameriava na prevenciu a odstraňovanie environmentálnych škôd a nemá vplyv na práva
- na náhradu tradičných škôd priznaných ktoroukoľvek príslušnou medzinárodnou dohodou, ktorá upravuje občianskoprávnu zodpovednosť;
- (12) veľa členských štátov sú zmluvnými stranami medzinárodných dohôd, ktoré sa zaoberajú občianskoprávnu zodpovednosťou v súvislosti so špecifickými oblasťami. Tieto členské štáty by mali mať možnosť zostať ich zmluvnými stranami aj po nadobudnutí účinnosti tejto smernice, zatiaľ čo ostatné členské štáty by nemali stratiť svoju slobodu stať sa zmluvnými stranami týchto dohôd;
- (13) nie všetky formy environmentálnych škôd je možné odstrániť prostredníctvom mechanizmu zodpovednosti. Aby bol tento mechanizmus účinný, musia existovať jeden alebo viacerí identifikovatelní znečisťovatelia, škoda by mala byť konkrétna a kvantifikovateľná a malo by byť možné určiť príčinnú súvislosť medzi škodou a identifikovaným znečisťovateľom (znečisťovateľmi). Zodpovednosť nie je preto vhodný nástroj na riešenie znečistenia rozsiahleho difúzneho charakteru, kde nie je možné spojiť negatívne účinky na životné prostredie s konaním alebo nekonaním určitých individuálnych aktérov;
- (14) táto smernica sa nevzťahuje na prípady úrazu, poškodenia osobného majetku ani na žiadne hospodárske straty a nemá vplyv na žiadne práva týkajúce sa náhrady takýchto typov škôd;
- (15) pretože prevencia a odstraňovanie environmentálnych škôd je úlohou, ktorá priamo prispieva k plneniu environmentálnej politiky spoločenstva, verejné orgány by mali zabezpečiť riadne vykonávanie a vymožitelnosť schém ustanovených touto smernicou;
- (16) k obnove životného prostredia by malo dôjsť účinným spôsobom, ktorý zabezpečí dosiahnutie príslušných cieľov obnovy. Na tento účel by sa mal zdefinovať spoločný rámec, ktorého riadne uplatňovanie by mal kontrolovať príslušný orgán;
- (17) malo by sa prijať vhodné ustanovenie pre také situácie, kedy by sa vyskytlo niekoľko prípadov environmentálnych škôd tak, že príslušný orgán by nemohol zabezpečiť prijatie všetkých potrebných nápravných opatrení súčasne. V takom prípade by príslušný orgán mal mať právo rozhodnúť, ktorý prípad environmentálnej škody bude odstránený ako prvý;
- (18) podľa zásady „znečisťovateľ platí“, prevádzkovateľ, ktorý environmentálnu škodu spôsobil alebo spôsobuje bezprostrednú hrozbu vzniku takejto škody, by mal v zásade znášať náklady na potrebné preventívne alebo nápravné opatrenia. V prípadoch, ak príslušný orgán koná namiesto prevádzkovateľa sám alebo prostredníctvom tretej osoby, tento orgán by mal zabezpečiť, aby náklady, ktoré mu

(1) Ú. v. ES L 12, 16. 1. 2001, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES) 1496/2002 (Ú. v. ES L 225, 22. 8. 2002, s. 13).

- vzniknú, získal od prevádzkovateľa späť. Bolo by tiež vhodné, aby prevádzkovatelia v zásade znášali náklady na posudzovanie environmentálnych škôd a v závislosti od prípadu aj na posudzovanie bezprostrednej hrozby, či by k takejto škode mohlo dôjsť;
- (19) členské štáty môžu stanoviť paušálny výpočet administratívnych nákladov, právnych nákladov, nákladov na vymáhanie a iných všeobecných nákladov, ktoré sa majú vymáhať späť;
- (20) od prevádzkovateľa by sa nemalo vyžadovať, aby znášal náklady preventívnych a nápravných opatrení prijatých podľa tejto smernice v situáciách, kedy je príslušná škoda alebo bezprostredná hrozba vzniku škody výsledkom určitých udalostí, ktoré prevádzkovateľ nemôže ovplyvniť. Členské štáty môžu povoliť, aby prevádzkovatelia, ktorí sa nedopustili chyby alebo nedbalosti, neznášali náklady nápravných opatrení v situáciách, kedy je príslušná škoda výsledkom emisií alebo udalostí explicitne povolených alebo kedy sa o možnosti vzniku škody nevedelo v čase, kedy sa udalosť stala alebo kedy došlo k úniku emisií;
- (21) prevádzkovatelia by mali znášať náklady súvisiace s preventívnymi opatreniami, keď by tieto opatrenia mali byť prijaté ako samozrejmosť pri plnení legislatívnych, regulačných a administratívnych ustanovení, ktoré upravujú ich činnosti, alebo pri plnení podmienok povolenia alebo oprávnenia;
- (22) členské štáty môžu zaviesť vnútroštátne pravidlá upravujúce rozdelenie nákladov v prípadoch škôd zapríčinených viacerými stranami. Členské štáty môžu zohľadniť najmä špecifickú situáciu používateľov výrobkov, ktorí by nemuseli niesť zodpovednosť za environmentálne škody, za rovnakých podmienok, ako výrobcovia takýchto výrobkov. V takom prípade by sa príslušná zodpovednosť mala určiť podľa vnútroštátneho práva;
- (23) príslušné orgány by mali mať právo vymáhať späť náklady na preventívne alebo nápravné opatrenia od prevádzkovateľa v primeranej lehote odo dňa, kedy boli tieto opatrenia ukončené;
- (24) je potrebné zabezpečiť, aby boli k dispozícii účinné spôsoby vykonávania a vymožiteľnosti pri súčasnom zabezpečení, aby boli primerane chránené legitímne záujmy príslušných prevádzkovateľov a ostatných zainteresovaných strán. Príslušné orgány by mali byť zodpovedné za špecifické úlohy, ktoré si vyžadujú príslušné administratívne rozhodovanie, konkrétne povinnosť posúdiť závažnosť škody a určiť, aké nápravné opatrenia by sa mali prijať;
- (25) osoby postihnuté environmentálnou škodou alebo osoby, ktoré by mohli byť environmentálnou škodou postihnuté, by mali mať právo požiadať príslušný orgán, aby prijal opatrenia. Ochrana životného prostredia je však v plošnom záujme, pri ktorom jednotlivci nebudú vždy konať alebo nebudú mať možnosť konať. Mimovládne organizácie, ktoré podporujú ochranu životného prostredia, by preto mali mať možnosť náležito prispievať k účinnému vykonávaniu tejto smernice;
- (26) príslušné fyzické alebo právnické osoby by mali mať prístup k postupom prehodnocovania rozhodnutí, konania alebo nekonania príslušného orgánu;
- (27) členské štáty by mali prijať opatrenia, ktoré by nabádali prevádzkovateľov, aby používali vhodné poistenie alebo iné formy finančného zabezpečenia a podporovali vývoj nástrojov a trhov finančného zabezpečenia s cieľom zabezpečiť účinné krytie finančných záväzkov vyplývajúcich z tejto smernice;
- (28) ak environmentálna škoda postihla alebo by mohla postihnúť niekoľko členských štátov, tieto členské štáty by mali spolupracovať s cieľom zabezpečiť patričné a účinné preventívne alebo nápravné opatrenia v súvislosti s akoukoľvek environmentálnou škodou. Členské štáty sa môžu snažiť vymáhať späť náklady za preventívne alebo nápravné opatrenia;
- (29) táto smernica by nemala členským štátom brániť, aby si ponechali alebo prijali prísnejšie ustanovenia týkajúce sa prevencie a odstraňovania environmentálnych škôd; ani by nemala brániť, aby si členské štáty prijali vhodné opatrenia v situáciách, kedy by mohlo dôjsť k dvojitému vymáhaniu nákladov následkom súbežného konania príslušného orgánu podľa tejto smernice a osoby, ktorej majetok bol environmentálnou škodou postihnutý;
- (30) ustanovenia tejto smernice by sa nemali vzťahovať na škody vzniknuté pred uplynutím lehoty na vykonávanie tejto smernice;
- (31) členské štáty by mali Komisii podať správy o skúsenostiach získaných pri uplatňovaní tejto smernice, aby Komisia mohla zvážiť, či je potrebná nejaká revízia tejto smernice, berúc do úvahy vplyv na trvalo udržateľný rozvoj a budúce riziká na životné prostredie,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Predmet

Účelom tejto smernice je vytvoriť rámec environmentálnej zodpovednosti za prevenciu a odstraňovanie environmentálnych škôd založenej na zásade „znečisťovateľ platí“.

Článok 2

Definície

Na účely tejto smernice platia tieto definície:

1. „environmentálna škoda“ znamená
 - a) škodu na chránených druhoch a prirodzených biotopoch, ktorá je akoukoľvek škodou, ktorá má závažné nepriaznivé účinky na dosahovanie alebo udržanie priaznivého stavu ochrany takýchto biotopov alebo druhov. Závažnosť takýchto účinkov sa má zhodnotiť odkazom na základný stav, berúc do úvahy kritéria uvedené v prílohe I;

Škoda na chránených druhoch a prirodzených biotopoch nezahŕňa už skôr zistené nepriaznivé účinky, ktoré vznikli následkom konania prevádzkovateľa, ktorý bol výsledne oprávnený príslušnými orgánmi v súlade s ustanoveniami, ktorými sa vykonáva článok 6 ods. 3 a 4 alebo článok 16 smernice 92/43/EHS, alebo článok 79/409/EHS, alebo v prípade biotopov a druhov, na ktoré sa nevzťahuje právo spoločenstva, v súlade s rovnocennými ustanoveniami vnútroštátneho práva o ochrane prírody.

 - b) škodu na vode, ktorou je akákoľvek škoda, ktorá má závažné nepriaznivé účinky na ekologický, chemický a/alebo kvantitatívny stav a/alebo ekologický potenciál príslušných vôd, ako je definovaný v smernici 2000/60/ES, s výnimkou nepriaznivých účinkov, na ktoré sa vzťahuje článok 4 ods. 7 uvedenej smernice;
 - c) škodu na zemi, ktorou je akákoľvek kontaminácia zeme, ktorá predstavuje závažné riziko nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí následkom priameho alebo nepriameho zavedenia látok, prípravkov, organizmov alebo mikroorganizmov do zeme, na zem alebo pod zemský povrch;
2. „škoda“: znamená merateľnú nepriaznivú zmenu prírodného zdroja alebo merateľné zhoršenie služieb prírodného zdroja, ku ktorým by mohlo dôjsť priamo alebo nepriamo;
3. „chránené druhy a prirodzené biotopy“ znamenajú
 - a) druhy uvedené v článku 4 ods. 2 smernice 79/409/EHS alebo uvedené v jej prílohe I alebo uvedené v prílohách II a IV smernice 92/43/EHS;
 - b) biotopy druhov uvedených v článku 4 ods. 2 smernice 79/409/EHS alebo uvedených v jej prílohe I alebo uvedených v prílohe II smernice 92/43/EHS a prirodzené biotopy uvedené v prílohe I smernice 92/43/EHS a miesta pre párenie alebo miesta na oddych uvedené v prílohe IV smernice 92/43/EHS; a
 - c) ak členský štát rozhodne, tak aj akýkoľvek biotop alebo druh neuvedený v zmienených prílohách, ktorý členský štát vymedzí na rovnaké účely, ako sú účely uvedené v týchto dvoch smerniciach;
4. „stav ochrany“ znamená
 - a) pokiaľ ide o prirodzený biotop, súhrn vplyvov pôsobiacich na prirodzený biotop a jeho typické druhy, ktoré môžu ovplyvniť jeho dlhodobé prirodzené rozdelenie, štruktúru a funkcie, ako aj dlhodobé prežitie jeho typických druhov v závislosti od prípadu v rámci európskeho územia členských štátov, na ktoré sa vzťahuje zmluva, alebo v rámci územia členského štátu alebo v rámci prirodzeného rozsahu takéhoto biotopu;

Stav ochrany prirodzeného biotopu sa bude považovať za „priaznivý“, keď:

 - jeho prirodzený rozsah a územie, ktoré pokrýva, zostávajú stabilné alebo sa zväčšujú,
 - existuje špecifická štruktúra a funkcie, ktoré sú potrebné pre jeho dlhodobé udržanie a je pravdepodobné, že budú naďalej existovať v dohľadnej dobe, a
 - stav ochrany jeho typických druhov je priaznivý, ako je definované v bode b);
 - b) pokiaľ ide o druh, súhrn vplyvov, ktoré pôsobia na príslušný druh a môžu ovplyvniť jeho dlhodobé rozloženie a početnosť jeho populácie v závislosti od prípadu v rámci európskeho územia členských štátov, na ktoré sa vzťahuje zmluva, alebo v rámci územia členského štátu alebo v rámci prirodzeného pohybu tohto druhu;

- Stav ochrany druhu sa bude považovať za „priaznivý“, keď:
- údaje o dynamike populácie príslušného druhu naznačujú, že sa tento druh sám dlhodobo udržuje vo svojom prirodzenom biotope ako životaschopný komponent,
 - územie prirodzeného pohybu tohto druhu sa ani nezmenšuje, ani sa pravdepodobne v dohľadnej budúcnosti nezmenší, a
 - existuje a pravdepodobne bude naďalej existovať dostatočne veľký prirodzený biotop na dlhodobé udržanie jeho populácie;
5. „vody“: znamenajú všetky vody, na ktoré sa vzťahuje smernica 2000/60/ES;
6. „prevádzkovateľ“: znamená fyzickú alebo právnickú, súkromnú alebo verejnú osobu, ktorá vykonáva alebo riadi pracovnú činnosť alebo, kde to ustanovujú vnútroštátne právne predpisy, osoba, na ktorú boli prevedené rozhodujúce ekonomické právomoci nad technickým fungovaním takejto činnosti, vrátane držiteľa povolenia alebo oprávnenia na takúto činnosť alebo osoby zaregistrovanej na takúto činnosť alebo oznamujúcej takúto činnosť;
7. „pracovná činnosť“: znamená akúkoľvek činnosť vykonávanú v rámci hospodárskej činnosti, obchodnej činnosti alebo podnikania, bez ohľadu na jej súkromnú alebo verejnú, ziskovú alebo neziskovú povahu;
8. „emisia“: znamená uvoľnenie látok, prípravkov, organizmov alebo mikroorganizmov do životného prostredia ako následok ľudských činností;
9. „bezprostredná hrozba vzniku škody“: znamená dostatočnú pravdepodobnosť, že v blízkej budúcnosti by mohlo dôjsť k environmentálnej škode;
10. „preventívne opatrenia“: znamenajú akékoľvek opatrenia, ktoré sa prijímajú ako reakcia na udalosť, konanie alebo opomenutie, ktoré spôsobuje bezprostrednú hrozbu vzniku environmentálnej škody, s cieľom takejto škody predísť alebo ju minimalizovať;
11. „nápravné opatrenia“: znamenajú akúkoľvek akciu, alebo kombináciu akcií, vrátane opatrení na zmiernenie následkov alebo dočasné opatrenia na obnovu, regeneráciu alebo nahradenie poškodených prírodných zdrojov a/alebo zhoršených služieb, alebo na zabezpečenie rovnocennej náhrady týchto zdrojov alebo služieb, ako ich predpokladá príloha II;
12. „prírodný zdroj“: znamená chránené druhy a prirodzené biotopy, vodu a zem;
13. „služby“ a „služby prírodných zdrojov“: znamenajú funkcie, ktoré plní prírodný zdroj v prospech iných prírodných zdrojov alebo verejnosti;
14. „základný stav“: znamená stav v čase poškodenia prírodných zdrojov a služieb, ktorý by existoval, keby nedošlo k environmentálnej škode, odhadnutý na základe dostupných informácií;
15. „regenerácia“, vrátane „prirodzenej regenerácie“: v prípade vody, chránených druhov a prírodných biotopov znamená návrat poškodených prírodných zdrojov a/alebo zhoršených služieb do základného stavu a v prípade škôd na zemi odstránenie každého závažného rizika nepriaznivého vplyvu na zdravie ľudí;
16. „náklady“: znamenajú náklady, ktoré sú opodstatnené potrebou zabezpečiť náležité a účinné vykonávanie tejto smernice, vrátane nákladov na posúdenie environmentálnej škody, bezprostrednej hrozby vzniku takejto škody, alternatívnych opatrení, ako aj administratívne náklady, právne náklady a náklady na vymáhanie, náklady na zber údajov a iné všeobecné náklady, ako aj náklady na monitorovanie a kontrolu.

Článok 3

Pôsobnosť

1. Táto smernica sa vzťahuje na:
- a) environmentálne škody spôsobené ktoroukoľvek z pracovných činností uvedených v prílohe III a na akúkoľvek bezprostrednú hrozbu vzniku takejto škody z dôvodu ktorejkoľvek z uvedených činností;
 - b) škody na chránených druhoch a prirodzených biotopoch spôsobené pracovnými činnosťami inými, ako sú činnosti uvedené v prílohe III a na akúkoľvek bezprostrednú hrozbu vzniku takýchto škôd z dôvodu ktorejkoľvek z týchto činností, ku ktorej dôjde zo zavinenia alebo nedbalosti prevádzkovateľa.
2. Táto smernica sa uplatňuje bez toho, aby boli dotknuté prísnejšie právne predpisy spoločenstva upravujúce vykonávanie ktorejkoľvek z činností patriacich do pôsobnosti tejto smernice a bez toho, aby boli dotknuté právne predpisy spoločenstva, ktoré obsahujú pravidlá o konflikte súdnych právomocí.

3. Bez toho, aby to malo vplyv príslušné vnútroštátne právne predpisy, táto smernica neudeluje súkromným osobám právo na náhradu škody ako následok environmentálnej škody alebo bezprostrednej hrozby vzniku takejto škody.

Článok 4

Výnimky

1. Táto smernica sa nevzťahuje na environmentálne škody ani na bezprostrednú hrozbu vzniku takejto škody spôsobené:

- a) ozbrojeným konfliktom, vojnovým stavom, občianskou vojnou alebo povstaním;
- b) prírodným javom výnimočnej, neodvratnej a neodolateľnej povahy.

2. Táto smernica sa nevzťahuje na environmentálne škody ani na akúkoľvek bezprostrednú hrozbu vzniku takejto škody spôsobenú nehodou, pri ktorej zodpovednosť alebo náhrada škody patrí do pôsobnosti ktoréhokoľvek z medzinárodných dohôrov uvedených v prílohe IV, ktoré sú platné v príslušnom členskom štáte, vrátane ich prípadných budúcich zmien a doplnení.

3. Táto smernica platí bez toho, aby bolo dotknuté právo prevádzkovateľa obmedziť svoju zodpovednosť podľa vnútroštátnych právnych predpisov, ktorými sa vykonáva Dohovor o obmedzení zodpovednosti za námorné pohľadávky (LLMC) z roku 1976, vrátane akýchkoľvek budúcich zmien a doplnení tohto dohovoru, alebo Štrasburský dohovor o obmedzení zodpovednosti za vnútrozemskú plavbu (CLNI) z roku 1988, vrátane akýchkoľvek budúcich zmien a doplnení tohto dohovoru.

4. Táto smernica sa nevzťahuje na také jadrové riziká alebo environmentálne škody alebo bezprostrednú hrozbu vzniku takýchto škôd, ktoré by boli spôsobené činnosťami, na ktoré sa vzťahuje Zmluva o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu alebo spôsobené nehodou alebo činnosťou, pri ktorej zodpovednosť alebo náhrada škody patria do pôsobnosti ktoréhokoľvek z medzinárodných právnych dokumentov uvedených v prílohe V, vrátane akýchkoľvek ich budúcich zmien a doplnení.

5. Táto smernica sa vzťahuje len na environmentálne škody alebo na bezprostrednú hrozbu vzniku takýchto škôd spôsobených znečistením plošného charakteru, pri ktorých je možné nájsť príčinnú súvislosť medzi škodou a činnosťami jednotlivých prevádzkovateľov.

6. Táto smernica sa nevzťahuje na činnosti, ktorých hlavným účelom je slúžiť národnej obrane alebo medzinárodnej bezpečnosti, ani na činnosti, ktorých výlučným účelom je ochrana pred živelnými pohromami.

Článok 5

Preventívna činnosť

1. Ak k environmentálnej škode zatiaľ nedošlo, ale existuje bezprostredná hrozba vzniku takejto škody, prevádzkovateľ musí bezodkladne prijať potrebné preventívne opatrenia.

2. Členské štáty ustanovia, že v prípade potreby a v každom prípade kedykoľvek, keď nedôjde k odvráteniu bezprostrednej hrozby vzniku environmentálnej škody napriek preventívnym opatreniam, ktoré prevádzkovateľ prijal, prevádzkovatelia čo najskôr, ako je to možné, informujú príslušný orgán o všetkých príslušných aspektoch danej situácie.

3. Príslušný orgán môže kedykoľvek:

a) požiadať prevádzkovateľa, aby poskytol informácie o každej bezprostrednej hrozbe vzniku environmentálnej škody alebo v prípadoch, kedy má podozrenie na takúto bezprostrednú hrozbu;

b) požiadať prevádzkovateľa, aby prijal potrebné preventívne opatrenia;

c) dať prevádzkovateľovi pokyny, ktorými sa má riadiť pri prijímaní potrebných preventívnych opatrení; alebo

d) sám prijať potrebné preventívne opatrenia.

4. Príslušný orgán vyžaduje, aby preventívne opatrenia prijal prevádzkovateľ. Ak prevádzkovateľ nesplní svoje povinnosti ustanovené v odseku 1 alebo 3 písm. b) alebo c), nie je možné ho identifikovať alebo sa od neho podľa tejto smernice nevyžaduje, aby znášal náklady, príslušný orgán môže prijať tieto opatrenia sám.

Článok 6

Nápravná činnosť

1. Ak došlo k vzniku environmentálnej škody, prevádzkovateľ bezodkladne informuje príslušný orgán o všetkých príslušných aspektoch situácie a vykoná:

a) všetky uskutočniteľné kroky na okamžitú kontrolu, zabránenie šíreniu, odstránenie alebo iné zvládnutie príslušných znečisťujúcich látok a/alebo iných škodlivých faktorov s cieľom obmedziť alebo predísť ďalším environmentálnym škodám a nepriaznivým účinkom na zdravie ľudí alebo ďalšiemu zhoršeniu služieb a

b) potrebné nápravné opatrenia v súlade s článkom 7.

2. Príslušný orgán môže kedykoľvek:
- požiadať prevádzkovateľa, aby poskytol doplňujúce informácie o každej škode, ku ktorej došlo;
 - priať, požiadať prevádzkovateľa, aby prijal alebo dal prevádzkovateľovi pokyny týkajúce sa všetkých uskutočniteľných krokov na okamžitú kontrolu, zabránenie šíreniu, odstránenie alebo iné zvládnutie príslušných znečisťujúcich látok a/alebo iných škodlivých faktorov s cieľom obmedziť alebo predísť ďalším environmentálnym škodám a nepriaznivým účinkom na zdravie ľudí alebo ďalšiemu zhoršeniu služieb;
 - požiadať prevádzkovateľa, aby prijal potrebné nápravné opatrenia;
 - dať prevádzkovateľovi pokyny, ktorými sa má riadiť pri prijímaní potrebných nápravných opatrení; alebo
 - sám prijať potrebné preventívne opatrenia.

3. Príslušný orgán vyžaduje, aby nápravné opatrenia prijal prevádzkovateľ. Ak prevádzkovateľ nesplní svoje povinnosti ustanovené v odseku 1 alebo 2 písm. b), c) alebo d), nie je možné ho identifikovať alebo sa od neho podľa tejto smernice nevyžaduje, aby znášal náklady, príslušný orgán môže prijať tieto opatrenia sám, ako poslednú možnosť.

Článok 7

Určenie nápravných opatrení

- Prevádzkovatelia podľa prílohy II identifikuje možné nápravné opatrenia a predloží ich príslušnému orgánu na schválenie, pokiaľ príslušný orgán neprijal opatrenia podľa článku 6 ods. 2 písm. e) a ods. 3
- Príslušný orgán rozhodne, ktoré nápravné opatrenia sa vykonajú podľa prílohy II, v prípade potreby v spolupráci s príslušným prevádzkovateľom.
- Ak došlo k vzniku viacerých prípadov environmentálnych škôd takým spôsobom, že príslušný orgán nemôže zabezpečiť, že sa súčasne prijímajú potrebné nápravné opatrenia, príslušný orgán má právo rozhodnúť, ktorý prípad environmentálne škody sa musí odstrániť ako prvý.

Pri prijímaní takeéhoto rozhodnutia príslušný orgán zohľadní okrem iného povahu, rozsah a závažnosť jednotlivých prípadov príslušných environmentálnych škôd a možnosť prirodzenej regenerácie. Taktiež zohľadní riziká pre zdravie ľudí.

4. Príslušný orgán vyzve osoby uvedené v článku 12 ods. 1 a v každom prípade osoby, na ktorých pôde sa majú vykonať nápravné opatrenia, aby predložili svoje pozorovania a zohľadní ich.

Článok 8

Náklady na prevenciu a nápravu

- Prevádzkovateľ znáša náklady na preventívne a nápravné opatrenia prijaté podľa tejto smernice.
- S výhradou odsekov 3 a 4 príslušný orgán získa vymáha späť od prevádzkovateľa, ktorý škodu alebo bezprostrednú hrozbu vzniku škody spôsobil, náklady, ktoré mu vznikli v súvislosti s preventívnymi alebo nápravnými opatreniami prijatými podľa tejto smernice, okrem iného prostredníctvom zabezpečenia majetkom alebo inými vhodnými zárukami.

Príslušný orgán však môže rozhodnúť, že nebude vymáhať späť všetky náklady, ak by výdavky na ich vymáhanie boli vyššie, ako vymožitelná suma alebo ak prevádzkovateľa nie je možné identifikovať.

3. Od prevádzkovateľa sa nevyžaduje, aby znášal náklady na preventívne a nápravné opatrenia prijaté podľa tejto smernice, ak môže dokázať, že environmentálnu škodu alebo bezprostrednú hrozbu takejto škody:

- spôsobila tretia osoba a vznikla napriek tomu, že boli vykonané príslušné bezpečnostné opatrenia; alebo
- vznikla následkom splnenia zákonného nariadenia alebo pokynu vydaného verejným orgánom iným ako je nariadenie alebo pokyn vydaný po emisii alebo nehode spôsobenej vlastnou činnosťou prevádzkovateľa.

V takých prípadoch členské štáty prijímajú vhodné opatrenia, ktoré prevádzkovateľovi umožnia získať späť vynaložené náklady.

4. Členské štáty môžu povoliť, aby prevádzkovateľ neznášal náklady za nápravné opatrenia prijaté podľa tejto smernice, ak preukáže, že nešlo o jeho zavinenie alebo nedbanlivosť, a že environmentálna škoda vznikla v dôsledku:

- emisie alebo udalosti výslovne povolenej v oprávnení a plne v súlade s podmienkami oprávnenia preneseného alebo udeľeného podľa platných vnútroštátnych zákonov a predpisov, ktoré implementujú legislatívne opatrenia prijaté spoločným špecifikovaným v prílohe III, platných ku dňu úniku emisií alebo vzniku udalosti;

b) emisie alebo činnosti alebo akéhokoľvek spôsobu použitia výrobku pri činnosti, pri ktorej prevádzkovateľ preukáže, že ju nepovažoval za činnosť, ktorá by mohla spôsobiť environmentálnu škodu na základe stavu vedecko-technických poznatkov v čase, kedy došlo k úniku emisií alebo kedy bola činnosť vykonaná.

5. Opatrenia prijaté príslušným orgánom podľa článku 5 ods. 3 a ods. 4 a článku 6 ods. 2 a ods. 3 sa nedotýkajú zodpovednosti príslušného prevádzkovateľa podľa tejto smernice a ani článkov 87 a 88 zmluvy.

Článok 9

Rozdelenie nákladov v prípade škôd zapríčinených viacerými stranami

Táto smernica platí bez toho, aby mala vplyv na akékoľvek ustanovenia vnútroštátnych predpisov, ktoré sa týkajú rozdelenia nákladov v prípade škôd zapríčinených viacerými stranami, najmä tými, ktoré sa týkajú rozdelenia zodpovednosti medzi výrobcom a používateľom výrobku.

Článok 10

Obmedzenie lehoty na vymáhanie nákladov

Príslušný orgán má právo začať konanie na vymáhanie nákladov od prevádzkovateľa alebo kde to prichádza do úvahy od tretej osoby, ktorá škody alebo bezprostrednú hrozbu vzniku škody spôsobila, v súvislosti so všetkými opatreniami prijatými podľa tejto smernice do piatich rokov od dátumu, kedy boli tieto opatrenia ukončené alebo od dátumu, kedy bol prevádzkovateľ alebo tretia osoba identifikovaná, podľa toho, ktorý z týchto dátumov je neskorší.

Článok 11

Príslušný orgán

1. Členské štáty určia príslušný(é) orgány zodpovedné za plnenie povinností ustanovených v tejto smernici.

2. Povinnosť určiť, ktorý prevádzkovateľ spôsobil škodu alebo bezprostrednú hrozbu vzniku škody, posúdiť závažnosť škody a určiť, aké nápravne opatrenia by sa mali prijať s odkazom na prílohu II, spočíva na príslušnom orgáne. Za týmto účelom príslušný je orgán oprávnený požadovať od príslušného prevádzkovateľa, aby vykonal svoje vlastné posúdenie a poskytol všetky potrebné informácie a údaje.

3. Členské štáty zabezpečia, aby príslušný orgán mohol splnomocniť alebo požiadať tretie strany, aby vykonal potrebné preventívne alebo nápravne opatrenia.

4. Každé rozhodnutie prijaté podľa tejto smernice, ktoré ukladá preventívne a nápravne opatrenia, musí obsahovať presné dôvody, na ktorých je založené. Takéto rozhodnutie sa oznámi bezodkladne príslušnému prevádzkovateľovi, ktorý bude súčasne informovaný o dostupných opravných prostriedkoch podľa zákonov platných v príslušnom členskom štáte a o lehotách, ktorým takéto opravné prostriedky podliehajú.

Článok 12

Žiadosť o konanie

1. Fyzické alebo právnické osoby:

- a) postihnuté alebo ktoré by mohli byť environmentálnou škodou postihnuté alebo
- b) majúce dostatočný záujem o rozhodovanie týkajúce sa environmentálnej škody alebo popri prípade
- c) odvolávajúce sa na porušenie práva, kde to zákon o správnom konaní členského štátu požaduje ako podmienku,

sú oprávnené predložiť príslušnému orgánu pozorovania týkajúce sa prípadov environmentálnych škôd alebo bezprostrednej hrozby vzniku takýchto škôd, ktorých sú si vedomé a majú právo požiadať príslušný orgán, aby prijal opatrenia podľa tejto smernice.

Členské štáty určia čo predstavuje „dostatočný záujem“ a „porušenie práva“.

Na tento účel sa záujem mimovládnej organizácie, ktorá podporuje ochranu životného prostredia a spĺňa požiadavky podľa vnútroštátneho práva, považuje za dostatočný na účely pododseku b). Takéto organizácie sa taktiež považujú za organizácie majúce práva, ktoré by sa mohli považovať za porušené na účel pododseku c).

2. K žiadosti o konanie musia byť priložené príslušné informácie a údaje na podporu pozorovaní predložených v súvislosti s príslušnou environmentálnou škodou.

3. Ak žiadosť o konanie a sprievodné pozorovania preukážu hodnoverným spôsobom, že environmentálna škoda existuje, príslušný orgán posúdi všetky takéto pozorovania a žiadosti o konanie. Za takých okolností príslušný orgán príslušnému prevádzkovateľovi umožní, aby sa k žiadosti o konanie a k sprievodným pozorovaniam vyjadril.

4. Príslušný orgán podľa možnosti čo najskôr a v každom prípade v súlade s príslušnými ustanoveniami vnútroštátneho práva informuje osoby uvedené v odseku 1, ktoré orgánu predložili

svoje pozorovania, o svojom rozhodnutí súhlasiť alebo zamietnuť žiadosť o konanie a svoje rozhodnutie odôvodní.

5. Členské štáty môžu rozhodnúť, že neuplatnia odseky 1 a 4 na prípady bezprostrednej hrozby vzniku škody.

Článok 13

Preskúmania

1. Osoby uvedené v článku 12 ods. 1 musia mať prístup k súdu alebo inému nezávislému a nestrannému verejnému orgánu, ktorý má právomoc preskúmať procesnú a vecnú zákonnosť rozhodnutí, konania alebo nekonania príslušného orgánu na základe tejto smernice.

2. Táto smernica platí bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú prístup k spravodlivosti a ustanovenia, ktoré vyžadujú, aby sa pred využitím súdneho konania vyčerpali všetky administratívne postupy preskúmania.

Článok 14

Finančné zabezpečenie

1. Členské štáty prijímajú opatrenia na podporu vytvorenia nástrojov a trhov finančného zabezpečenia príslušnými ekonomickými a finančnými prevádzkovateľmi, vrátane finančných mechanizmov pre prípad platobnej neschopnosti, s cieľom umožniť prevádzkovateľom, aby využívali finančné záruky na krytie svojich zodpovedností vyplývajúcich z tejto smernice.

2. Komisia do 30. apríla 2010 predloží správu o účinnosti smernice v podmienkach skutočného odstraňovania škôd, o dostupnosti primeraných nákladov a o podmienkach poistenia a iných druhov finančného zabezpečenia činností, na ktoré sa vzťahuje príloha III. V súvislosti s finančným zabezpečením táto správa posúdi aj tieto aspekty: postupný prístup, strop pre finančnú zábezpeku a vylúčenie nízkorizikových činností. V zmysle tejto správy a rozšíreného posúdenia vplyvov, vrátane analýzy nákladov a prínosov, Komisia v prípade potreby predloží návrhy na systém harmonizovaného povinného finančného zabezpečenia.

Článok 15

Spolupráca medzi členskými štátmi

1. Ak environmentálna škoda ovplyvňuje alebo by mohla ovplyvniť niekoľko členských štátov, tieto členské štáty budú spolupracovať, vrátane príslušnej výmeny informácií, s cieľom zabezpečiť, aby sa prijali preventívne a v prípade potreby aj nápravné opatrenia v súvislosti s každou takou environmentálnou škodou.

2. Ak dôjde k environmentálnej škode, členský štát, na ktorého území škoda vznikla, poskytne dostatočné informácie členským štátom, ktoré by prípadne mohli byť postihnuté.

3. Ak členský štát zistí škodu v rámci svojich hraníc, ktorá nebola spôsobená v rámci týchto hraníc, môže túto záležitosť nahlásiť Komisii a ktorémukolvek inému dotknutému členskému štátu; môže odporúčať prijatie preventívnych a nápravných opatrení a môže sa snažiť získať v súlade s touto smernicou späť náklady, ktoré mu vznikli v súvislosti s prijatím preventívnych alebo nápravných opatrení.

Článok 16

Vzťah s vnútroštátnym právom

1. Táto smernica nebráni členským štátom, aby si ponechali alebo prijali prísnejšie ustanovenia v súvislosti s prevenciou a odstraňovaním environmentálnych škôd, vrátane identifikácie dodatočných činností, ktoré by mali podliehať preventívnym a nápravným požiadavkám tejto smernice a identifikácie ďalších zodpovedných strán.

2. Táto smernica nebráni členským štátom, aby prijali vhodné opatrenia, ako je zákaz dvojitého vymáhania nákladov v situáciách, kedy by mohlo dôjsť k dvojitému vymáhaniu nákladov následkom súčasného konania príslušného orgánu podľa tejto smernice a osoby, ktorej majetok bol environmentálnou škodou postihnutý.

Článok 17

Dočasné uplatňovanie

Táto smernica sa nevzťahuje na:

- škody spôsobené emisiou, udalosťou alebo haváriou, ku ktorej došlo pred dátumom uvedeným v článku 19 ods. 1,
- škody spôsobené emisiou, udalosťou alebo haváriou, ku ktorej dôjde po dátume uvedenom v článku 19 ods. 1, ak sú spôsobené špecifickou činnosťou, ktorá bola vykonaná a skončila pred uvedeným dátumom,
- škody, ak od emisie, udalosti alebo havárie, ktoré škodu spôsobili, uplynulo viac ako 30 rokov.

Článok 18

Správy a preskúmanie

1. Členské štáty Komisii podávajú správy o skúsenostiach získaných pri uplatňovaní tejto smernice najneskôr do 30. apríla 2013. Tieto správy musia obsahovať informácie a údaje uvedené v prílohe VI.

2. Na základe nich Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade do 30. apríla 2014 správu, ktorá bude obsahovať príslušné návrhy zmien a doplnení.

3. Správa uvedená v odseku 2 musí obsahovať preskúmanie:

a) uplatňovania:

— článku 4 ods. 2 a ods. 4 v súvislosti s vylúčením znečistenia, na ktoré sa vzťahujú medzinárodné právne dokumenty uvedené v prílohách IV a V z pôsobnosti tejto smernice, a

— článku 4 ods. 3 v súvislosti s právom prevádzkovateľa obmedziť svoju zodpovednosť v súlade s medzinárodnými dohovormi uvedenými v článku 4 ods. 3

Komisia zohľadní skúsenosti získané v rámci príslušných medzinárodných fór, ako sú ILO a Euratom, a príslušných medzinárodných dohôd, ako aj rozsahu v akom tieto právne dokumenty nadobudli platnosť a/alebo boli implementované členskými štátmi a/alebo boli modifikované, berúc do úvahy všetky príslušné prípady environmentálnych škôd vyplývajúcich z takýchto činností a prijaté nápravné opatrenia a rozdiely medzi úrovňami zodpovednosti v členských štátoch a berúc do úvahy vzťah medzi zodpovednosťou vlastníkov lodí a príspevkami osôb, pre ktoré sú ropné látky určené, s náležitým zohľadnením každej príslušnej štúdie vykonanej Medzinárodným fondom pre náhradu škôd spôsobených ropným znečistením.

b) uplatňovania tejto smernice na environmentálne škody spôsobené geneticky modifikovanými organizmami (GMO), najmä z hľadiska skúseností získaných v rámci príslušných medzinárodných fór a dohovorov, ako sú Dohovor o biologickej diverzite a Kartagenský protokol o biologickej bezpečnosti, ako aj výsledky všetkých prípadov environmentálnych škôd spôsobených GMO;

c) uplatňovania tejto smernice vo vzťahu k chráneným druhom a prirodzeným biotopom;

d) právnych dokumentov, ktoré by sa mohli zahrnúť do príloh III, IV a V.

Článok 19

Vykonávanie

1. Členské štáty uvedú do 30. apríla 2007 do účinnosti zákony, iné predpisy a administratívne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou. Okamžite o tom budú informovať Komisiu.

Ak členské štáty prijímajú takéto opatrenia, tieto budú obsahovať odkaz na túto smernicu alebo budú takýmto odkazom doplnené pri príležitosti ich oficiálneho uverejnenia. Spôsoby uvádzania takýchto odkazov stanovujú členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii text ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré prijímajú v oblasti, na ktorú sa vzťahuje táto smernica, spolu s tabuľkou znázorňujúcou, ako ustanovenia tejto smernice korešpondujú s prijatými vnútroštátnymi ustanoveniami.

Článok 20

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť v deň jej uverejnenia v Úradnom vestníku Európskej únie.

Článok 21

Adresáti

Táto smernica je adresovaná členským štátom.

V Štrasburgu 21. apríla 2004

Za Európsky parlament

predseda

P. COX

Za Radu

predseda

D. ROCHE

PRÍLOHA I

KRITÉRIA UVEDENÉ V ČLÁKU 2 ODS. 1 PÍSM. A

Závažnosť akejkoľvek škody, ktorá má nepriaznivé účinky na dosahovanie alebo udržiavanie priaznivého stavu ochrany biotopov alebo druhov sa musí posudzovať odkazom na stav ochrany v čase ich poškodenia, na služby poskytované príjemnosťami, ktoré vytvárajú a na ich schopnosť prirodzenej regenerácie. Významné nepriaznivé zmeny základného stavu by sa mali určiť pomocou merateľných údajov ako sú:

- počet jedincov, ich hustota alebo územie, ktoré pokrývajú,
- úloha jednotlivých jedincov alebo poškodeného územia vo vzťahu k ochrane druhu alebo biotopu, vzácnosť výskytu druhu alebo biotopu (posúdené na miestnej, regionálnej alebo vyššej úrovni, vrátane úrovne spoločnosti),
- schopnosť druhu rozmnožovať sa (podľa dynamiky špecifickej pre daný druh alebo pre danú populáciu), jeho životaschopnosť alebo schopnosť prirodzenej regenerácie biotopu (podľa dynamiky špecifickej pre jeho typické druhy alebo ich populácie),
- schopnosť druhu alebo biotopu zotaviť sa v krátkom čase potom ako došlo k poškodeniu bez akéhokoľvek iného zásahu ako sú napríklad prísnejšie opatrenia na ochranu, do stavu, ktorý má výhradne pôsobením dynamiky druhu alebo biotopu za následok stav, ktorý sa považuje za rovnocenný alebo lepší ako východiskový stav.

Škoda s preukázateľným účinkom na zdravie ľudí sa musí klasifikovať ako závažná škoda.

Následujúce škody sa nemusia klasifikovať ako závažné škody:

- negatívne odchýlky, ktoré sú menšie ako prirodzená fluktuácia, ktorá sa pre daný druh alebo biotop považuje za normálnu,
- negatívne odchýlky spôsobené prirodzenými príčinami alebo vyplývajúce zo zásahu súvisiaceho s bežnou správou miest, ako sú definované v záznamoch o biotope alebo v cieľovej dokumentácii alebo ktoré boli vykonané predtým vlastníckymi alebo prevádzkovateľmi,
- škody na druhoch alebo biotopoch, pri ktorých sa preukáže, že sa zotavia v krátkom čase bez zásahu buď do východiskového stavu alebo do stavu, ktorý má výhradne pôsobením dynamiky druhu alebo biotopu za následok stav, ktorý sa považuje za rovnocenný alebo lepší ako východiskový stav.

PRÍLOHA II

ODSTRAŇOVANIE ENVIRONMENTÁLNYCH ŠKÔD

Táto príloha stanovuje spoločný rámec, podľa ktorého sa má postupovať pri výbere najvodnejších opatrení na zabezpečenie odstránenia environmentálnej škody.

1. Odstránenie škôd na vodách alebo chránených druhoch alebo prirodzených biotopoch

Odstránenie environmentálnej škody v súvislosti s vodou chránenými druhmi alebo prirodzenými biotopmi sa dosiahne prostredníctvom obnovenia životného prostredia do pôvodného stavu pomocou primárnej, doplnkovej a kompenzačnej nápravy, kde:

- a) „Primárna“ náprava je akékoľvek nápravné opatrenie, ktoré vráti poškodené prírodné zdroje a/alebo zhoršené služby do pôvodného stavu alebo takmer do pôvodného stavu.
- b) „Doplnková“ náprava je akékoľvek nápravné opatrenie prijaté v súvislosti s prírodnými zdrojmi a/alebo službami ako kompenzácia skutočnosti, že primárne nápravné opatrenie naviedlo k úplnému obnoveniu poškodených prírodných zdrojov a/alebo služieb;
- c) „Kompenzačná“ náprava je akékoľvek opatrenie prijaté na kompenzáciu dočasných strát prírodných zdrojov a/alebo služieb, ku ktorým dôjde od dňa vzniku škody až kým primárna náprava nedosiahne úplný účinok;
- d) „dočasné straty“ znamenajú straty, ktoré sú spôsobené skutočnosťou, že poškodené prírodné zdroje a/alebo služby nemôžu plniť svoje ekologické funkcie alebo poskytovať služby pre iné prírodné zdroje alebo pre verejnosť dovtedy, kým primárne alebo doplnkové opatrenia nezačnú účinkovať. Nespočívajú vo finančnej kompenzácii pre verejnosť.

Ak primárna náprava nevedie k obnoveniu životného prostredia do pôvodného stavu, potom sa vykoná doplnková náprava. Okrem toho sa urobí kompenzačná náprava na kompenzáciu dočasných strát.

Odstránenie environmentálnej škody, čo sa týka poškodenia vody alebo chránených druhov alebo prírodných biotopov, taktiež znamená, že sa odstráni každé závažné riziko, že by došlo k nepriaznivým účinkom na zdravie ľudí.

1.1. Ciele nápravných opatrení

Účel primárnej nápravy

- 1.1.1. Účelom primárnej nápravy je obnoviť poškodené prírodné zdroje a/alebo služby do pôvodného stavu alebo takmer do pôvodného stavu.

Účel doplnkovej nápravy

- 1.1.2. Ak sa poškodené prírodné zdroje a/alebo služby nevrátia do pôvodného stavu, potom sa urobí doplnková náprava. Účelom doplnkovej nápravy je zabezpečiť pôvodnú úroveň prírodných zdrojov a/alebo služieb, v prípade potreby na náhradnom mieste, aká by bola zabezpečená, ak by sa poškodené miesto vrátilo do pôvodného stavu. Náhradné miesto by malo byť, kde je to možné a vhodné, geograficky spojené s poškodeným miestom, berúc do úvahy záujmy postihnutej populácie.

Účel kompenzačnej nápravy

- 1.1.3. Kompenzačná náprava sa urobí s cieľom kompenzácie dočasných strát prírodných zdrojov a služieb pred ich obnovením. Táto kompenzácia spočíva v dodatočných zlepšeniach chránených prírodných a druhov alebo vody buď na poškodenom mieste alebo na náhradnom mieste. Nepredstavuje finančnú kompenzáciu pre verejnosť.

1.2. Identifikácia nápravných opatrení

Identifikácia primárnych nápravných opatrení

- 1.2.1. Musia sa zväziť možnosti opatrení zameraných priamo na obnovu prírodných zdrojov a služieb do pôvodného stavu v skrátenej lehote alebo prostredníctvom prirodzenej regenerácie.

Identifikácia doplnkových a kompenzačných nápravných opatrení

- 1.2.2. Pri určovaní rozsahu doplnkových a kompenzačných nápravných opatrení sa najprv zväziť použitie ekvivalencie zdrojov alebo služieb. V rámci týchto prístupov sa najprv zväziť opatrenia, ktoré zabezpečia prírodné zdroje a/alebo služby rovnakého typu, kvality a množstva ako je typ, kvalita a množstvo poškodených prírodných zdrojov alebo služieb. Kde to nie je možné, zabezpečia sa náhradné prírodné zdroje a/alebo služby. Napríklad zníženie kvality by sa mohlo vyvážiť zvýšením množstva nápravných opatrení.

- 1.2.3. Ak nie je možné použiť najskôr výber prístupov ekvivalencie zdrojov alebo služieb, použijú sa alternatívne techniky oceňovania. Príslušný orgán môže predpísať spôsob, napríklad peňažné ocenenie, na určenie rozsahu potrebných doplnkových a kompenzačných nápravných opatrení. Ak je možné oceniť stratené zdroje a/alebo služby, ale náhradné prírodné zdroje a/alebo služby nie je možné oceniť v primeranom čase alebo za primeranú cenu, potom príslušný orgán môže zvoliť nápravné opatrenia, ktorých náklady sa rovnajú odhadovanej peňažnej hodnote stratených prírodných zdrojov alebo služieb.

Doplnkové a kompenzačné nápravné opatrenia by mali byť navrhnuté tak, aby zabezpečovali dodatočné prírodné zdroje a/alebo služby, ktoré by odrážali časové preferencie a časový profil nápravných opatrení. Napríklad, čím dlhšia doba uplynie pred dosiahnutím pôvodného stavu, tým väčšie množstvo kompenzačných nápravných opatrení sa prijme (pričom iné veci sú rovnaké).

1.3. Výber možností nápravy

- 1.3.1. Primerané možnosti nápravy by sa mali vyhodnotiť použitím najlepších dostupných technológií na základe týchto kritérií:

- účinok každej možnosti na zdravie a bezpečnosť verejnosti,
- náklady na realizáciu možnosti,
- pravdepodobnosť úspechu každej možnosti,
- rozsah v akom každá možnosť zabráni budúcim škodám a predíde vedľajším škodám, ako následku realizácie danej možnosti,
- rozsah, v akom každá možnosť prospieva každej zložke prírodného zdroja a/alebo služby,
- rozsah, v akom každá možnosť zohľadňuje príslušné spoločenské, ekonomické a kultúrne záujmy a ostatné príslušné faktory špecifické pre danú lokalitu,
- čas potrebný na to, aby odstránenie environmentálnej škody bolo účinné,
- rozsah, v akom každá možnosť dosiahne obnovenie miesta, na ktorom k environmentálnej škode došlo,
- geografické prepojenie s poškodeným miestom,

- 1.3.2. Pri hodnotení rozličných možností nápravy sa môžu zvoliť primárne nápravné opatrenia, ktoré v plnom rozsahu nenavrátia poškodenú vodu alebo chránené druhy alebo prirodzené biotopy do pôvodného stavu alebo ktoré ich navrátia do pôvodného stavu pomalšie. Toto rozhodnutie sa môže prijať len vtedy, ak prírodné zdroje a/alebo služby, ku ktorých strate dôjde na primárnom mieste následkom takéhoto rozhodnutia, sú vykompenzované rozsiahlejšími doplnkovými alebo kompenzačnými opatreniami na zabezpečenie rovnakej úrovne prírodných zdrojov a/alebo služieb, akú pôvodne mali zhoršené služby. To bude napríklad v prípade, keď rovnocenné prírodné zdroje a/alebo služby je možné získať inde s nižšími nákladmi. Tieto dodatočné nápravné opatrenia sa určia v súlade s pravidlami uvedenými v oddieli 1.2.2.
- 1.3.3. Bez ohľadu na pravidlá uvedené v oddieli 1.3.2 a v súlade s článkom 7 ods. 3 je príslušný orgán oprávnený rozhodnúť, že sa neprijmú žiadne ďalšie nápravné opatrenia, ak:
- a) už prijaté nápravné opatrenia zabezpečia, že už neexistuje závažné riziko nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí, vodu alebo chránené druhy a prirodzené biotopy, a
 - b) by náklady nápravných opatrení, ktoré by sa mali prijať na dosiahnutie pôvodného stavu alebo podobnej úrovne, boli neprimerané environmentálnym prínosom, ktoré sa majú dosiahnuť.

2. **Odstránenie škôd na zemi**

Prijmú sa potrebné opatrenia aspoň na zabezpečenie, aby sa príslušné znečisťujúce látky odstránili, kontrolovali, zabránilo sa ich šíreniu alebo sa znížilo ich množstvo tak, aby kontaminovaná zem, berúc do úvahy jej súčasné použitie alebo jej budúce použitie schválené v čase, kedy ku škode došlo, už nepredstavuje žiadne závažné riziko nepriaznivého účinku na zdravie ľudí. Existencia takýchto rizík sa posudzuje pomocou postupov hodnotenia rizika berúc do úvahy charakteristiku a funkciu pôdy, typ a koncentráciu škodlivých látok, prípravkov, organizmov alebo mikroorganizmov, ich riziko a možnosť rozptýlenia. Použitie sa zistí na základe predpisov o využívaní územia alebo prípadne iných príslušných predpisov platných v čase, kedy ku škode došlo.

Ak sa využitie zeme zmení, prijmú sa všetky potrebné opatrenia na predchádzanie akýmkoľvek nepriaznivým účinkom na zdravie ľudí.

Ak predpisy o využívaní územia alebo iné príslušné predpisy chýbajú, charakter príslušnej oblasti, kde došlo ku škode, rozhodne o použití konkrétneho územia, berúc do úvahy jeho predpokladaný vývoj.

Zváži sa možnosť prirodzenej regenerácie, to je možnosť, kedy nedôjde k žiadnemu priamemu zásahu zo strany ľudí do procesu obnovenia.

PRÍLOHA III

ČINNOSTI UVEDENÉ V ČLÁKU 3 ODS. 1

1. Prevádzka zariadení podliehajúcich povoleniu podľa smernice Rady 96/61/ES z 24. septembra 1996 o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania ⁽¹⁾. To znamená všetky činnosti uvedené v prílohe I smernice 96/61/ES s výnimkou zariadení alebo časti zariadení, ktoré sa používajú na výskum, vývoj a testovanie nových výrobkov a procesov.
2. Činnosti odpadového hospodárstva, vrátane zberu, prepravy, zhodnocovania a zneškodňovania odpadov a nebezpečných odpadov, vrátane dohľadu nad týmito činnosťami a následnej starostlivosti o miesta zneškodňovania, ktoré podliehajú povoleniu alebo registrácii podľa smernice Rady 75/442/EHS z 15. júla 1975 o odpadoch ⁽²⁾ a smernice Rady 91/689 z 12. decembra 1991 o nebezpečných odpadoch ⁽³⁾.

Tieto činnosti okrem iného zahŕňajú prevádzku skládok podľa smernice Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1996 o skládkach odpadov ⁽⁴⁾ a prevádzku spaľovní podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/76/ES zo 4. decembra 2000 o spaľovaní odpadov ⁽⁵⁾.

Na účely tejto smernice môžu členské štáty rozhodnúť, že tieto činnosti nebudú zahŕňať používanie splaškových kalov z čistiarní komunálnych odpadových vôd upravených na schválenú úroveň na poľnohospodárske účely.
3. Každé vypúšťanie odpadových vôd do vnútrozemských povrchových vôd, ktoré si vyžaduje predchádzajúce povolenie podľa smernice Rady 76/464/EHS zo 4. mája 1976 o znečistení spôsobenom určitými nebezpečnými látkami vypúšťanými do vodného prostredia spoločenstva ⁽⁶⁾.
4. Každé vypúšťanie látok do podzemných vôd, ktoré si vyžaduje predchádzajúce povolenie podľa smernice Rady 80/68/EHS zo 17. decembra 1979 o ochrane podzemných vôd pred znečistením niektorými nebezpečnými látkami ⁽⁷⁾.
5. Vypúšťanie alebo injektáž znečisťujúcich látok do povrchových alebo pozemných vôd, ktoré si vyžaduje povolenie, oprávnenie alebo registráciu podľa smernice 2000/60/ES.
6. Odber vody a vzdúvanie vody, ktoré podliehajú predchádzajúcemu povoleniu podľa smernice 2000/60/ES.
7. Výroba, použitie, uskladnenie, spracovanie, plnenie, uvoľňovanie do životného prostredia a miestnu prepravu
 - a) nebezpečných látok, ako sú definované v článku 2 ods. 2 smernice Rady 67/548/EHS z 27. júna 1967 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa klasifikácie, balenia a označovania nebezpečných látok ⁽⁸⁾;
 - b) nebezpečných prípravkov, ako sú definované v článku 2 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 1999/45/ES z 31. mája 1999 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa klasifikácie, balenia a označovania nebezpečných prípravkov ⁽⁹⁾;
 - c) prípravkov na ochranu rastlín, ako sú definované v článku 2 ods. 1 smernice Rady 91/414/EHS z 15. júla 1991 o uvádzaní výrobkov na ochranu rastlín na trh ⁽¹⁰⁾;
 - d) biocídnych výrobkov, ako sú definované v článku 2 ods. 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady zo 16. februára 1998 o uvádzaní biocídnych výrobkov na trh ⁽¹¹⁾.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 257, 10. 10. 1996, s. 26. Smernica naposledy zmenená a doplnená nariadením (ES) 1882/2003.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 194, 25. 7. 1975, s. 39. Smernica naposledy zmenená a doplnená nariadením (ES) 1882/2003.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 377, 31. 12. 1991, s. 20. Smernica zmenená a doplnená smernicou 94/31/ES (Ú. v. ES L 168, 2. 7. 1994, s. 28).

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 182, 16. 7. 1999, s. 1. Smernica zmenená a doplnená nariadením (ES) 1882/2003.

⁽⁵⁾ Ú. v. ES L 332, 28. 12. 2000, s. 91.

⁽⁶⁾ Ú. v. ES L 129, 18. 5. 1976, s. 23. Smernica zmenená a doplnená smernicou 2000/60/ES.

⁽⁷⁾ Ú. v. ES L 20, 26. 1. 1980, s. 43. Smernica zmenená a doplnená smernicou 91/692/EHS (Ú. v. ES L 377, 31. 12. 1991, s. 48).

⁽⁸⁾ Ú. v. ES č. 196, 16.8.1967, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená nariadením (ES) 807/2003.

⁽⁹⁾ Ú. v. ES L 200, 30. 7. 1999, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená nariadením (ES) 1882/2003.

⁽¹⁰⁾ Ú. v. ES L 230, 19. 8. 1991, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená nariadením (ES) 806/2003 (Ú. v. EÚ L 122, 16. 5. 2003, s. 1).

⁽¹¹⁾ Ú. v. ES L 123, 24. 4. 1998, s. 1. Smernica zmenená a doplnená nariadením (ES) 1882/2003.

8. Preprava nebezpečného tovaru alebo znečisťujúceho tovaru cestnou dopravou, železničnou dopravou, vnútrozemskou vodnou dopravou, námornou dopravou mori alebo leteckou dopravou, ako je definovaná buď v prílohe A smernice Rady 94/55/ES z 21. novembra 1994 o aproximácii právnych predpisov členských štátov vzhľadom na prepravu nebezpečného tovaru cestnou dopravou ⁽¹⁾ alebo v prílohe smernice Rady 96/49/ES z 23. júla 1996 o aproximácii právnych predpisov členských štátov vzhľadom na prepravu nebezpečného tovaru železničnou dopravou ⁽²⁾ alebo ako je definovaná v smernici Rady 93/75/EHS z 13. septembra 1993 o minimálnych požiadavkách pre plavidlá plaviace sa do prístavov spoločenstva alebo opúšťajúce prístavy spoločenstva a prepravujúce nebezpečný alebo znečisťujúci tovar ⁽³⁾.
9. Činnosť zariadení podliehajúca povoleniu podľa smernice Rady 84/360/EHS z 28. júna 1984 o boji proti znečisťovaniu ovzdušia z priemyselných zariadení ⁽⁴⁾ v súvislosti s uvoľňovaním do ovzdušia ktorejkoľvek zo znečisťujúcich látok, na ktoré sa vzťahuje vyššie uvedená smernica.
10. Akékoľvek použitie v uzavretých priestoroch, vrátane prepravy, týkajúce sa geneticky modifikovaných organizmov, ako sú definované v smernici Rady 90/219/EHS z 23. apríla 1990 o obmedzenom použití geneticky modifikovaných mikroorganizmov ⁽⁵⁾.
11. Akékoľvek zámerné uvoľnenie geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia, ich preprava a uvádzanie na trh, ako sú definované v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES ⁽⁶⁾.
12. Cezhraničný pohyb zásielok odpadov v rámci, do alebo z Európskej únie, ktorá si vyžaduje povolenie alebo je zakázaná v zmysle nariadenia Rady (EHS) 259/93 z 1. februára 1993 o kontrole a riadení pohybu zásielok odpadov v rámci, do a z Európskeho spoločenstva ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 319, 12. 12. 1994, s. 7. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Komisie 2003/28/ES (Ú. v. EÚ L 90, 8. 4. 2003, s. 45).

⁽²⁾ Ú. v. ES L 235, 17. 9. 1996, s. 25. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Komisie 2003/29/ES (Ú. v. EÚ L 90, 8. 4. 2003, s. 47).

⁽³⁾ Ú. v. ES L 247, 5. 10. 1993, s. 19. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2002/84/ES (Ú. v. ES L 324, 29. 11. 2002, s. 53).

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 188, 16. 7. 1984, s. 20. Smernica zmenená a doplnená smernicou 91/692/EHS (Ú. v. ES L 377, 31. 12. 1991, s. 48).

⁽⁵⁾ Ú. v. ES L 117, 8. 5. 1990, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená nariadením (ES) 1882/2003.

⁽⁶⁾ Ú. v. ES L 106, 17. 4. 2001, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená nariadením (ES) 1830/2003 (Ú. v. EÚ L 268, 18. 10. 2003, s. 24).

⁽⁷⁾ Ú. v. ES L 30, 6. 2. 1993, s. 1. Nariadenie naposledy zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES) 2557/2001 (Ú. v. EÚ L 349, 31. 12. 2001, s. 1).

PRÍLOHA IV

MEDZINÁRODNÉ DOHOVORY UVEDENÉ V ČLÁKU 4 ODS. 2

- a) Medzinárodný dohovor z 27. novembra 1992 o občianskoprávnej zodpovednosti za škody za škody vzniknuté v dôsledku znečistenia ropnými látkami;
 - b) Medzinárodný dohovor z 27. novembra 1992 o zriadení Medzinárodného fondu na kompenzáciu škôd vzniknutých v dôsledku znečistenia ropnými látkami;
 - c) Medzinárodný dohovor z 23. marca 2001 o občianskoprávnej zodpovednosti za škody vzniknuté v dôsledku znečistenia olejom zo zásobníkov;
 - d) Medzinárodný dohovor z 3. mája 1996 o zodpovednosti a náhrade škôd pri preprave nebezpečných a škodlivých látok po mori;
 - e) Dohovor z 10. októbra 1989 o občianskoprávnej zodpovednosti za škody spôsobené pri preprave nebezpečného tovaru po cestách, železniciach a na plavidlách vnútrozemskej plavby.
-

PRÍLOHA V

MEDZINÁRODNÉ PRÁVNE DOKUMENTY UVEDENÉ V ČLÁKU 4 ODS. 4

- a) Parížsky dohovor z 29. júla 1960 o zodpovednosti tretích strán v oblasti jadrovej energie a Bruselský dodatkový dohovor z 31. januára 1963;
 - b) Viedenský dohovor z 21. mája 1963 o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrové škody;
 - c) Dohovor z 12. septembra 1997 o doplnkových náhradách za jadrové škody;
 - d) Spoločný protokol z 21. septembra 1988 o uplatňovaní Viedenského dohovoru a Parížskeho dohovoru;
 - e) Bruselský dohovor zo 17. decembra 1971 o občianskoprávnej zodpovednosti v oblasti námornej prepravy jadrového materiálu.
-

PRÍLOHA VI

INFORMÁCIE A ÚDAJE UVEDENÉ V ČLÁKU 18 ODS. 1

Správy uvedené v článku 18 ods. 1 zahŕňajú zoznam konkrétnych prípadov environmentálnych škôd a konkrétnych prípadoch zodpovednosti podľa tejto smernice s nasledujúcimi informáciami a údajmi pri každom konkrétnom prípade:

1. Typ environmentálnej škody, dátum vzniku a/alebo zistenia škody a dátum, kedy sa začalo konanie podľa tejto smernice.
2. Klasifikačný kód činnosti zodpovednej právnickej osoby (osôb) ⁽¹⁾.
3. Informácie či zodpovedné strany alebo spôsobilé subjekty využili súdne preskúmanie. (Uvedie sa typ nárokových strán a výsledok konania.)
4. Výsledok procesu nápravy.
5. Dátum skončenia konania.

Členské štáty môžu vo svojich správach uviesť akékoľvek ďalšie informácie, ktoré považujú za užitočné na umožnenie správneho posúdenia pôsobenia tejto smernice, napríklad:

1. Náklady vynaložené na nápravné a preventívne opatrenia, ako sú definované v tejto smernici:
 - zaplatené priamo zodpovednými stranami, ak sú tieto informácie k dispozícii;
 - získané dodatočne od zodpovedných strán;
 - nezískané dodatočne od zodpovedných strán. (Mali by sa uviesť dôvody, prečo neboli získané späť.)
2. Výsledky opatrení na podporu a realizáciu nástrojov finančného zabezpečenia použitých v súlade s touto smernicou.
3. Posúdenie dodatočných administratívnych nákladov, ktoré každý rok vzniknú verejnej správe pri zriaďovaní a prevádzke administratívnych štruktúr potrebných na vykonávanie a vymáhanie uplatňovania tejto smernice.

⁽¹⁾ Môže sa použiť kód NACE (nariadenie Rady (EEC) 3037/90 z 9. októbra 1990 o štatistickej klasifikácii hospodárskych činností v Európskom spoločenstve (Ú. v. ES L 293, 24. 10. 1990, s. 1).